

Nr 6.

Av herr **Lithander**, om ändrad lydelse av 36 § värnpliktslagen.

Vid olika tillfällen hava önskemål, avseende att öka landstormens försvarsvärde, framförts, utan att regering och riksdag i viktiga punkter kunnat ena sig om beslutet.

Sålunda föreslog Kungl. Maj:t till 1901 års Riksdag och ånyo år 1905 sådan lydelse av värnpliktslagens § 36, att det skulle vara Konungen medgivet att »efter statsrådets hörande till tjänstgöring inkalla landstormen eller de större eller mindre delar därav, som finnas behöfliga för hemortens försvar».

Med full förståelse för landstormens viktigaste uppgift att utan ringaste dröjsmål kunna utrycka för att på samma gång landstormsförråden skyddas om möjligt söka förhindra, att fienden framtränger, innan armén hunnit mobiliseras och föras mot gränserna, avsåg denna kungl. proposition i föreliggande punkt att vid krigsfara möjliggöra just detta ögonblickliga ingripande utan det fördröjande, som Riksdagens sammankallande innebär, eller att för *hembygdens försvar* behöva avvakta situationens tillspetsande så, att Riksdagen oundgängligen måste sammankallas.

1905 års lagutskott ställde sig icke helt avvisande till Kungl. Maj:ts begäran om ändrad lydelse av § 36 punkt 1) så till vida, att enligt utskottets mening riksdagskallelse ej behövde vara utfärdad, för att Konungen skulle äga rätt inkalla landstormen, men lagutskottets yrkande gick ut på, att landstormen skulle kunna inkallas, först sedan beväringens första uppåd eller del därav vore inkallad.

Vore faran synnerligen trängande, skulle Konungen äga att efter hörande av statsrådet och därjämte av fullmäktige i riksbanken och riksgäldskontoret kunna inkalla viss ords landstorm.

Första kammaren biföll Kungl. Maj:ts förslag oförändrat.

I Andra kammaren avslogs utskottets hemställan med 114 röster mot 99.

De skäl, som föranlett Kungl. Maj:t år 1901 och ånyo år 1905 att yrka på ändrad lydelse av värnpliktslagens 36 §, hava sedan dess ej försvunnit utan vuxit i styrka i samma mån som landstormens betydelse. Det anförande enligt bilaga 1 till statsrådsprotokollet, som dåvarande chefen för lantförvarsdepartementet, statsrådet Virgin, efter gemensam beredning med statsrådet och chefen för sjöförvarsdepartementet höll den 10 mars 1905, ger uttryck åt samma behov av ändrade bestämmelser härvidlag, som ännu förefinnas.

Sedan dess har mycket inträffat, som eventuellt kan ställa landstormen inför nya och växande uppgifter samt avsevärt ökat landstormens betydelse såsom del i landets försvarsväsende.

I väster gränsa våra områden ej länge till ett land med samma utrikespolitik som vårt eller längre förbundet med oss i union.

I öster hava, sedan strategiska vägar anlagts, truppkoncentrationer ägt rum, som vi måste taga hänsyn till.

I vårt vidsträckta, glest befolkade land med långa havs- och landgränser och stora vidder att bevaka har en folkhär på vakt, i vapen till hembygdens försvar, en så viktig uppgift att fylla vid sidan av den reguliära armén, att endast den bästa organisation och möjlighet att vid krigsfara utan ringaste uppskov kunna inkalladensamma står i överensstämmelse med denna uppgifts betydelse.

Sedan 1905 hava landstormsförråd i avsevärd grad anordnats, och det är av synnerlig vikt, att dessa, särskilt i gränstrakter genom möjlighet att ögonblickligen kunna inkalla landstormen, ställas under bevakning och det sålunda tryggas, att förråden komma till med desamma avsedd nytta och ej förstöras av fientliga strövkårer.

Det frivilliga skytteväsendet utgör numera ett så avsevärt tillskott till landstormens försvarskraft, att landstormen därigenom blivit en faktor att räkna med för vilken nation det vara månde, som skulle vilja inkräkta i vårt land. Vi böra därför främja landstormens utveckling genom att göra den så effektiv som möjligt, och dit hör även beviljande av vad Kungl. Maj:t begärde år 1901 och 1905, nämligen rätt för Konungen att efter statsrådets hörande inkalla landstormen till hemortens försvar.

Därigenom liksom genom allt, som kan vara ägnat att främja landstormen, går man också den försvarsvilja till mötes, som i olika

former tagit sig uttryck inom landet. Sålunda kan det erinras om det livliga intresse för och insamlingar till anskaffande av rekylgevär åt landstormen, som på skilda orter inom riket ägt rum. Så förefinnes även intresse för frivilliga sjukvårdskolonner, och över huvud taget torde man kunna säga, att intresset för allt, som rör landstormen, hembygdsförsvaret, är i vida kretsar djupt rotat hos vårt folk.

Bifall till föreliggande motion innebär ingen tyngande ökning i den vanliga försvarsbördan, ty tillämpningen äger ej rum annat än *då hembygden är i fara*, men den tillgodoser ett viktigt krav, framställt av regeringen vid tvenne tillfällen på de militära myndigheternas begäran, liksom det utgör ett livligt önskemål bland landstormsmännen själva.

Landstormen är, på samma gång den är mycket effektiv, också den billigaste utökningen av vårt försvarsväsende och därjämte den naturligaste samt äger i vårt land urgammal hävd.

Genom att bevilja önskemål för landstormens utveckling och effektivitet tillmötesgå statsmakterna önskemål bland stora mängder av vårt folk av stor betydelse för vårt försvar.

Bondetåget 1914 angiver uppfattningen bland en stor del av Sveriges allmoge, och långt fler än de, som kunna personligen infinna sig i Stockholm och där giva uttryck åt sina önskningsar i försvarsfrågan, utgöra liksom dessa kärntrupper bland svenska landstormsmän, redo till hembygdens försvar.

Kännedomen om att det jämte den reguliära armén finnes en av försvarslust besjälad landstorm, som genast kan hemkallas till hembygdsförsvar och hos vilken skjutskickligheten står högt, måste göra varje fiende betänksam och vara av utomordentlig betydelse för vårt försvar.

Tidigare har Göteborgs landstormsbefälhavareförening givit uttryck åt liknande önskemål och i december 1913 har en märklig opinionsyttring enligt bilaga 2 utgått, undertecknad av ett sextiotal landstormsbefäl inom Umeå, Nordmalings och Degerfors' landstormsområden.

Denna bilaga giver uttryck åt uppfattningen bland talrika landstormsmän inom vårt land, och de där uppställda önskemålen böra av regeringen livligt uppmärksammas och föranleda *snara* åtgärder.

Den giver ock stöd åt det antagandet, att en förändring av värnpliktslagens § 36 mom. 1 enligt Kungl. Maj:ts förslag 1901 och

1905 står i överensstämmelse med auktoritativa landstormsmäns önskan, samt att landstormsmän över hela landet skola stå redo och önska rycka ut *genast* och när helst fara hotar hembygden.

På grund av ovan anförda hemställes,

att Riksdagen ville för sin del besluta att åt gällande värnpliktlags § 36 giva följande lydelse:

§ 36.

Mom. 1. För hemortens försvar må Konungen efter statsrådets hörande till tjänstgöring inkalla landstormen eller de större eller mindre delar därav, som finnas behöfliga.

Landstormens inkallande till tjänstgöring sker på sätt i § 29 mom. 2 är föreskrivet.

Mom. 2. Värnpliktig, som tillhör landstormen, är underkastad de i kriminallag för krigsmakten givna bestämmelser såväl under all tjänstgöring och marsch eller annan färd, då han står under militärbefäl, som ock i fråga om åttlydnad av inkallelse i enlighet med § 29 mom. 2 till tjänstgöring, som i mom. 1 här ovan omförmäles.

Stockholm den 17 januari 1914.

Edvard Lithander.

Transumt.

Bil. 1.

Utdrag ur Kungl. Maj:ts Nåd.
Proposition Nr 97. 1905.

Efter gemensam beredning med statsrådet och chefen för sjöförvarsdepartementet anförde departementschefen, statsrådet Virgin:

I anledning av den inom Sjätte arméfördelningen pågående organisationen av landstormen, vartill hörer, bland annat, upprättandet av landstormsförråd, innehållande gevär, ammunition och intendenturutrustning för landstormsmännen, har chefen för nämnda arméfördelning i underdånig skrivelse den 14 november 1904 framhållit nödvändigheten därav, att dessa förråd kunna i händelse av fientligt infall skyddas. För detta ändamål borde landstormen närmast tagas i anspråk, men, på grund av nuvarande lydelsen av § 36 mom. 1 värnpliktslagen, kunde landstormen ej i så god tid inkallas och träda i verksamhet, att den förmådde trygga invid kusten eller gränsen belägna landstormsförråd. Nämnda lagrum borde därför ändras i enlighet med det förslag, Kungl. Maj:t framlagt för 1901 års Riksdag.

Ändring av
§ 36 värn-
pliktslagen.

I nuvarande värnpliktslag har § 36 mom. 1 följande lydelse:

»Sedan jämlikt § 28 mom. 1 beslut fattats att för rikets försvar till tjänstgöring inkalla beväringens första uppbåd eller viss del därav, må Konungen i den ordning, som för inkallande av beväringens andra uppbåd i mom. 2 av samma § är föreskriven, för hemortens försvar till tjänstgöring inkalla landstormen eller de större eller mindre delar därav, som finnas behövlige.»

§ 28 mom. 2 lyder sålunda:

»Därest i anseende till krig eller för avvärjande av befarat eller börjat angrepp det för rikets försvar finnes nödigt, att beväringens andra uppbåd eller någon del därav i skilda orter eller vid olika truppdrag av hären eller vid flottan inkallas, må Konungen därom förordna, sedan han statsrådet hört och, såvida Riksdagen ej är samlad eller inom trettio dagar sammanträda skall, låtit riksdagskallelse utgå.»

Enligt Kungl. Maj:ts förslag till 1901 års Riksdag skulle § 36 mom. 1 värnpliktslagen erhållit följande lydelse:

»Till hemortens försvar må Konungen, efter statsrådets hörande, till tjänstgöring inkalla landstormen eller de större eller mindre delar därav, som finnas behövlige. Värnplikt etc.»

I fråga om den förslagna ändringen av ifrågavarande lagrum erinrade dåvarande statsrådet och chefen för lantförvarsdepartementet till statsrådsprotokollet för den 7 januari 1901, hurusom t. f. chefen för generalstaben i underdånig skrivelse den 11 februari 1896 framhållit, att, om landstormen skulle kunna fullt tillgodo-

göras för kust- eller gränsförsvaret, föreskriften i § 36 mom. 1 värnpliktslagen borde ändras därhän, att landstormen skulle kunna till hemortens försvar inkallas, redan då fara för krig förefunnnes. För en hastigt påkommande fientlig brandskattnings av viktigare orter utefter Sverges vidsträckta kuster under mobiliseringstiden eller för avvärjande av mindre, fientliga företag mot kustbanor och telegraflinjer i avsikt att fördröja svenska härens mobilisering och koncentrerings eller ock till förhindrande av fiendens ostörda besittningstagande av för hans flotta lämpliga hamnplatser, för alla sådana företag vore landstormen av ingen nytta, enär kriget ofta utbröte först i och med dessa fientligheter, men Konungen, enligt värnpliktslagens dåvarande lydelse, icke kunde förrän efter krigets utbrott fatta beslut om landstormens inkallande. Någon tid för landstormens organisation vore jämväl av nöden, innan densamma kunde träda i verksamhet. Erfarenheten gäve dessutom i avseende å tidpunkten för krigsutbrottet vid handen, att endast i ett fåtal fall krigsförklaring föregått fientligheternas öppnande. Att landstormen icke kunde tagas i anspråk under själva mobiliseringen innebure så mycket större fara, som under denna tidpunkt övriga trupper — bundna som de då vore genom det pågående mobiliseringsarbetet — omöjligen kunde påräknas för kustförsvaret. Landstormens uppbådande samtidigt med mobiliseringsorderns utgivande kunde hava stor betydelse särskilt för Gottland. För försvaret av nämnda ö (hävdande av neutraliteten därstädes) vore det emellertid icke nog med, att landstormen å densamma kunde i tid inkallas till kustortens omedelbara försvar, utan borde beväringens båda uppbåd under alla förhållanden genast vid krigsutbrott på Konungens befallning efter statsrådets hörande vara till förfogande för att ingå i de mobiliserade linjeavdelningarna, och för detta ändamål borde § 28 uti värnpliktslagen undergå erforderlig ändring.

På grund av denna hemställan av t. f. chefen för generalstaben hade den 4 februari 1898 till Riksdagen avlåtits nådig proposition, uti vilken föreslagits, bland annat, att beväringens andra uppbåd å Gottland skulle kunna, i den mån det funnes erforderligt, inkallas samtidigt med första uppbådet, samt att landstormen å Gottland skulle kunna inkallas även vid fara för krig. Avstyrkt av lagutskottet — huvudsakligen på grund av betänkligheter mot skapandet av en undantagslagstiftning på Gottland — hade emellertid ifrågavarande proposition icke blivit av Riksdagen bifallen.

Alltmer hade, enligt departementschefens uppfattning, betydelsen av att redan vid fara för krig kunna taga landstormen i anspråk för hemortens försvar trängt in uti vårt folks medvetande. Därom vittnade bland annat de önskningsmål, som framburits, och de åtgärder, som framhållits vara behövlige för att mot fientliga överfall trygga vissa kuststäder, ävensom, i sin mån, den utveckling, som det frivilliga skytteväsendet erhållit. Ju mer man sökte göra sig förtrogen med kust- och gränsförsvaret, dess mer framträdde ock vikten av att uti de särskilda orterna redan under mobiliseringstiden, ja, före densamma, vid behov kunna uppbåda landstormsmännen för vidtagandet av de vid sådan tidpunkt erforderliga försvarsåtgärder, såsom att hindra fientliga avdelningar uti deras företag mot kuststäder och hamnplatser, mot järnvägs- och telegraflinjer, att uppehålla framträngandet av sådana avdelningar, att skydda signalstationer och kabelfästen m. m. dylikt. Det vore i betraktande härav, som departementschefen

funne det synnerligen angeläget, att § 36 mom. 1 i värnpliktslagen erhöles den förändrade lydelse, som förverkligandet av nu antydda ändamål betingade.

I sin med anledning av Kungl. Maj:ts proposition om ny härordning m. m. den 2 juni 1901 avlätna skrivelse förklarade sig Riksdagen anse en ändring av ifrågakommande lagrum i det syfte, som av chefen för lantförvarsdepartementet angivits, vara av synnerlig vikt. Enligt det framlagda förslaget skulle emellertid Kungl. Maj:t äga rätt att vid fara för krig till hemortens försvar inkalla landstormen, oberoende därav, huruvida order om mobilisering av beväringens första och andra uppbåd utgått eller beslut därom ens fattats, samt utan att riksdagskallelse behöfve utfärdas. Då värnpliktslagens mening dittills uppenbarligen varit, att landstormen i regeln skulle kunna för rikets försvar anlitas endast i sista hand, sedan rikets försvarskrafter i övrigt huvudsakligen redan tagits i anspråk, samt denna grundsats icke borde undergå rubbning i annan mån, än som för vinnande av det med Kungl. Maj:ts förslag avsedda ändamålet vore nödvändigt, ansåge Riksdagen, att landstormens inkallande icke borde ifrågakomma, förrän beslut om inkallande av beväringens första uppbåd jämlikt § 28 mom. 1 värnpliktslagen i statsrådet fattats. Att såsom villkor för landstormens uppbådande ovillkorligen stadga, att förordnande om inkallelse jämväl av beväringens andra uppbåd beslutats, hade däremot, med hänsyn därtill, att dess huvudsakliga uppgift vid mobilisering vore att bilda reserv- och ersättningstrupper, icke ansetts lämpligt.

Om än således enligt Riksdagens mening andra uppbådets inkallande icke i lagen borde göras till uttryckligt villkor för landstormens uppbådande, ansåge Riksdagen dock, att enahanda konstitutionella former, som värnpliktslagen fördrade för inkallande av andra uppbådet, borde stadgas för landstormens inkallande. Att i förut gällande lag så icke skett, hade uppenbarligen berott därav, att landstormen då endast fått inkallas, sedan krig redan utbrutit, men då landstormens ställning nu i viss mån blivit en annan, ansåge Riksdagen en dylik bestämmelse böra inflyta i lagen.

I enlighet härmed erhöles detta lagrum den lydelse, jag förut angivit. På grund härav får landstormen alltså icke uppbådas, förrän dels beslut om inkallande av beväringens första uppbåd eller viss del därav blivit fattat, dels ock Konungen, efter det han hört statsrådet, låtit utfärda riksdagskallelse, såvida Riksdagen ej är samlad eller skall sammanträda inom trettio dagar.

Uti avgivet yttrande över chefens för Sjätte arméfördelningen omförmälda skrivelse den 14 november 1904 har chefen för generalstaben anført, bland annat, att grundsatsen om landstormens inkallande först efter beväringens första uppbåd syntes hava varit stödd därpå, att landstormen hittills saknat fredsorganisation, planer för mobilisering samt decentraliserade utrustningsförråd, varigenom dess användbarhet varit i hög grad begränsad, särskilt om man avsett att draga nytta av densamma före eller under fälthärens mobilisering. Sedan emellertid landstormen numera komme att erhålla en fast organisation och förses med utrustningspersedlar, hade frågan om landstormens användande inträtt i ett nytt läge, som framför allt krävde ändrade bestämmelser om den ordning, i vilken de olika kategorierna av värnpliktsklasser borde tagas i anspråk för landets försvar. För att landstormen skulle bliva till den nytta, som numera verkligen kunde påräknas av densamma, måste inkallelsen kunna ske redan vid fara för

krig och innan det krigspolitiska läget nödvändiggjort fälthärens mobilisering genom inkallande av första uppbådet. Ehuru § 36 mom. 1 av värnpliktslagen, enligt dess nuvarande lydelse, gäve Kungl. Maj:t någon större frihet med avseende å landstormens inkallande än enligt förut gällande lag, vore likväl det praktiska värdet av denna utvidgade rätt väsentligen inskränkt till följd av de villkor, som vore förbundna med dess utövande. Chefen för generalstaben delade därför chefens för Sjätte arméfördelningen betänkligheter i fråga om nämnda bestämmelse och ansåge en ändring i densamma uti den av arméfördelningschefen antydda riktningen vara särdeles angelägen. Måhända kunde den invändningen göras, att behovet av skyddsåtgärders vidtagande strax före ett befarat krigsutbrott i viss mån överskattats, eller att, därest skyddsåtgärder verkligen erfordrades före fälthärens mobilisering, de möjligen kunde vidtagas utan inkallande av landstormen, t. ex. genom användande av för tillfället i tjänst varande fast anställd personal, truppförbandens skolor eller dylikt. Vad den förstnämnda invändningen anginge, ville generalstabschefen erinra, hurusom erfarenheterna från krigen mellan Spanien och Nordamerikas förenta stater samt mellan Ryssland och Japan jämväl givit vid handen, att fiendtligheter kunna komma att taga sin början *utan föregående krigsförklaring*. Frankrike, som under 1870—1871 årens krig fått dyrt plikta för sin försummelse att i tid ägna uppmärksamhet åt skyddet av sin gräns, hade sedan dess fullständigt organiserat den vår landstorm motsvarande territorialarméns reserv, som nu vid minsta fara för krig kunde inkallas. Inga omständigheter föreläge, som gäve stöd för den uppfattningen, att vi skulle hava större anledning än andra folk att anse oss vara trygga för faran av plötsliga fiendliga överfall såsom inledning till ett allmänt krig. Helt säkert låge det enda pålitliga skyddet för våra obehäftade kuststäder, hamnplatser, järnvägs- och telegraflinjer, kabelfästen, signalstationer, landstormsförråd o. s. v. däruti, att landstormstrupper kunde vid första tecken till krigsfara för sådant ändamål inkallas. Beträffande den invändningen, att delar av arméns fast anställda personal — särskilt infanteriets och kavalleriets skolor — kunde vid fara för krig användas till skydd för hotade viktiga punkter, anför chefen för generalstaben, att rubbningar och oreda uti hela gången av mobiliseringen för infanteriet och kavalleriet skulle därigenom vållas, att en ökad brist uti den redan nu svaga kaderpersonalen vid de flesta av fälthärens infanteri- och kavalleriregementen kunde uppstå, att en stor del av det bästa underbefälet vid nämnda truppslag komme att förbrukas för sekundära ändamål, att skolornas personal, nu centraliserad på ett fåtal orter, svårigen skulle kunna komma fram i rätt tid till alla de hotade punkter, för vilka de olika kontingenterna kunde komma att avses, samt att den i förhållande till landstormen fåtaliga personalen i alla fall icke kunde räcka till för ändamålet, utan att sålunda många viktiga punkter måste förbliva blottade på erforderligt skydd.

I betraktande av dessa olägenheter kunde det med skäl ifrågasättas, om icke ett sådant sönderdelande av våra infanteri- och kavalleriregementens kaderstyrkor med därav följande avsevärd nedgång i fälthärens krigsvärde kunde medföra till och med större olyckor, än om viktiga punkter måste prigrivas åt fiendens företag. På dessa och i övrigt anförda skäl har chefen för generalstaben tillstyrkt sådan ändring av § 36 mom. 1 i värnpliktslagen, som chefen

för Sjätte arméfördelningen föreslagit. Jämväl chefen för flottans stab har förordat detta förslag.

Utan tvivel skulle genom den sålunda ifrågasatta ändringen av § 36 i värnpliktslagen landstormen kunna användas på ett för försvaret avsevärt mera praktiskt och fördelakt sätt än nu kan ske. I Riksdagens omförmälda skrivelse den 2 juni 1901 anföres väl, att värnpliktslagens mening hittills uppenbarligen varit, att landstormen i regel skulle kunna för rikets försvar anlitas endast i sista hand, sedan rikets försvarskrafter i övrigt huvudsakligen redan tagits i anspråk, och denna uppfattning har utan tvivel sitt berättigande i flera avseenden, särskilt om det gällde att i händelse av behov insätta en del av landstormen i fälthären, men då landstormens uppgift är att försvara hemorten, synes mig, med de förändrade förhållanden, som genom landstormens organiserande och förseende med särskilt befäl och särskilda förråd av vapen och utrustning inträtt, föreskrifterna jämväl böra undergå den ändring, att fullgörandet av denna skyldighet, som i farans stund torde av de flesta komma att uppfattas såsom en rättighet, må kunna under alla förhållanden leda till det åsyftade målet, hemortens skydd, närhelst den hotas. Med nuvarande lagstiftning kan, sedan beslut fattats om inkallande av beväringens första uppbåd helt eller delvis samt riksdagskallelse, där sådan erfordras, blivit utfärdad, det vill säga i regel sedan kriget kan anses utbrutet, landstormen användas i sådana orter, som ligga utanför den egentliga krigsskådeplatsen, till skydd mot fientliga strövkårer eller mot fientliga landstigningsförsök, men innan dessa förberedande åtgärder ägt rum, kan landstormen ej inkallas för att med anlitan av de förråd, som i orterna komma att finnas, mot dylik fara försvara sin hemort. Detta är, såsom jämväl myndigheterna framhållit, så mycket betänkligare, som under den kritiska period, då mobiliseringen pågår, störande anfall av fiendens förtrupper böra i möjligaste mån förekommas. Fördelarna av den ifrågasatta lagändringen synas mig förden-skull ligga i öppen dag. Kunna då olägenheterna därav vara så övervägande, att de böra få ställa sig hindrande i vägen därför? Så synes mig ej vara förhållandet. I detta hänseende bör beaktas, att landstormen icke kommer att betungas med någon tjänstgöring av ifrågavarande slag vid andra tillfällen, än då verklig fara för krig eller för neutralitetens brytande föreligger, och vid sådana tillfällen torde det fordrade offret icke kunna anses för stort. I allmänhet måste ju landstormen i allt fall, om än något senare, inkallas i de orter, där kriget utbryter, och på tiden för dess inkallande i andra orter torde den ifrågasatta ändringen av föreskrifterna icke komma att utöva något inflytande. Om emellertid landstormen vid fara för krig blivit i en eller flera orter inkallad, men fredsbrott kunnat undvikas, finnes ju intet hinder för att skäligen ersättning beredes de inkallade landstormsmännen för deras tjänstgöring. Av dessa och övriga av de militära myndigheterna anförda skäl anser jag frågan om ändring av ifrågavarande paragraf av värnpliktslagen böra ånyo underställas Riksdagens prövning.

*Avskrift.**Bilaga 2.*

Till Konungen.

I djup känsla av det ansvar gent emot land och folk, som i allvarets stund vilar på oss och den trupp vi föra samt för att visa vår allvarliga vilja och kraftiga föresats att efter förmåga söka uppbära detta ansvar, få undertecknade, landstombsbefälhavare och underbefäl härmed i underdånighet inför Eders Kungl. Maj:t anföra följande:

Den sista tidens livliga rörelse inom landstormen, påverkad ytterligare av försöksmobiliseringen 1912, har visat, dels att ett varmt intresse och en stor offervillighet överallt i vårt land förefinnes för att utveckla landstormens stridsduglighet, men också att detta intresse är för mycket individuellt för att därpå bygga ett på frivillighetens grund fotat fullgott arbete. Detta framstår allt klarare, i synnerhet för befålet och underbefålet, i samma mån som ett djupare inträngande i befälsföringens mångahanda skyldigheter äger rum och giver upphov till ett allt djupare känt behov efter uppfyllandet av viktiga och olikartade önskemål i fråga om utrustning och såväl teoretisk som praktisk övning.

Övertygade om, att både detaljer och riktlinier i fråga om förbättringar härutinnan behandlats av såväl militära myndigheter som av genom statsmakterna tillsatta försvarsberedningar och skola giva anledning till obligatoriska inkallelser och övningar av såväl befäl som trupp, hava vi härmed endast velat inför Eders Kungl. Maj:t framföra såväl vår på bristande kunskap och träning fotade känsla av oförmåga att fullgöra våra skyldigheter med endast den samfälliga övning, nuvarande organisation i praktiken giver, som ock vår beredvillighet att med glädje underkasta oss de utsträckta övningar, som statsmakterna till ett effektivt botande härav, som vi hoppas, inom kort komma att besluta.